

NIEUWSBRIEF FLORON-FWT, NR.6, APRIL 1992

DISTRICT TWENTE e.o.

www.fwtwente.nl

REDACTIE: Otto Zijlstra (districtscoördinator FLORON). E-mail: ogzijlstra@zonnet.nl

Pieter Stolwijk (coördinator Floristische Werkgroep Twente). E-mail: FWT@FWTtwente.nl

Jacques Bielen E-mail: jwbielen@xs4all.nl

[P.F. STOLWIJK](#)

[O.G. ZIJLSTRA](#)

[J.W. BIELEN, P.F. STOLWIJK & O.G. ZIJLSTRA](#)

[O.G. ZIJLSTRA](#)

[P.F. STOLWIJK](#)

[P. SPEE](#)

Red.

Red.

Jaarverslag FLORON - FWT 1991, p.1

Excursieverslagen 1991, p.3

Bijzondere vondsten in 1991, p.6

Uit het AA-project. De verspreiding van Bosbes-
sen (*Vaccinium*) in Twente, p.9

Uit het AA-project. Gemeente Diepenheim, p.11

Nogmaals *Cyperus glomeratus*, p.12

Excursieprogramma FWT 1992, p.12

In het volgende nummer, p.12

Jaarverslag FLORON - FWT 1991

P.F. Stolwijk

In 1991 heeft het veldwerk zich ontwikkeld volgens dezelfde patronen als in 1990. Plaatselijke groepen, leden van de Floristische Werkgroep Twente en individuele floristen, in totaal zo'n 70 personen, hebben wederom gezorgd voor een grote toevloed van formulieren.

Alle bijdragen zijn verwerkt in een apart bestand (inclusief opgaven die een nadere toelichting vragen) voor elke veldmedewerker. Elke medewerker heeft vervolgens een lijst met vraagtekens gekregen; in veel gevallen heeft dat al geleid tot een wijziging: een weggehaald vraagteken of een geschrapte melding. In het totaalbestand 1991 zijn alle zekere meldingen opgenomen waarna dubbele meldingen zijn verwijderd.

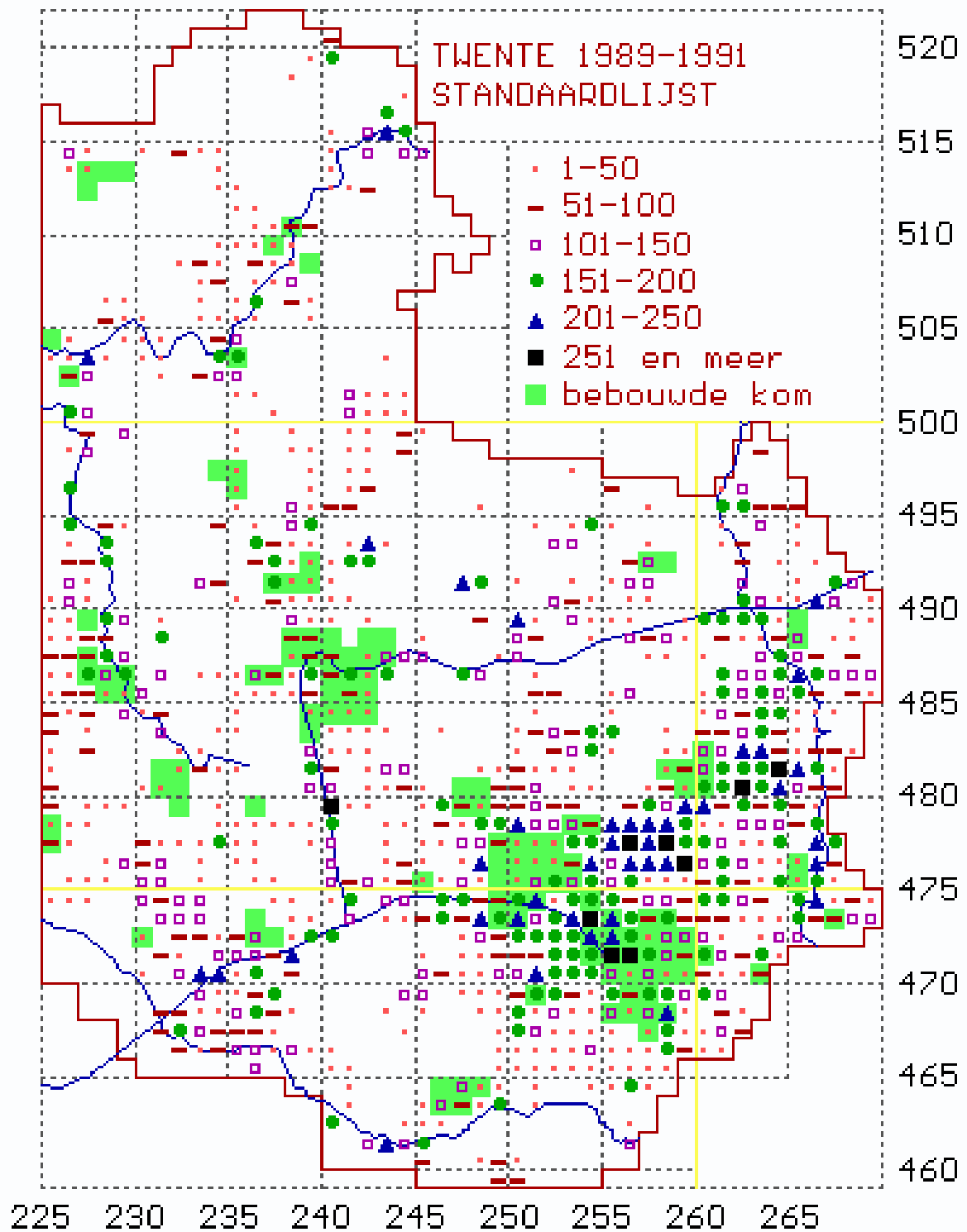
Resultaat hiervan is een bestand 1991 van 30.363 gegevens, ongeveer gelijk aan 1990. Toevoeging van dit bestand aan het totaalbestand Twente (vanaf 1989) leert dat hiervan ± 21.000 meldingen nieuw zijn.

Er zijn 769 soorten van de standaardlijst van de Nederlandse flora gevonden en nog 76 adventieve of verwilderde soorten.

Er zijn meldingen uit 467 kilometerblokken. In blok 254-473 (34.17.25) is het hoogste aantal soorten gevonden: 270 (Enschede).

In 1991 zijn er van de 105 soorten van het A.A.-project 95 uit Twente gemeld. Een melding van Wilde marjolein (*Origanum vulgare*) is hierin nog niet opgenomen, omdat nog onvoldoende duidelijk is of het hier om een verwilderde plant gaat of niet.

Van de Rode Lijst zijn er 92 soorten aangetroffen.

De oproep om vindplaatsen van enige bijzondere soorten die van vroeger bekend waren, maar waar we recent weinig of niets van weten, heeft verschillende reacties opgeleverd. Zo zijn er oude en recente vindplaatsen van Vrouwenmantel (*Alchemilla* div. spec.), Waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*), Rode ogentroost (*Odontites vernus*), Zevenster (*Trientalis europaea*) gemeld. Zie verder de kaart en de [bijlage](#) met de complete soortenlijst.

Concluderend kan gesteld worden dat de vaart er goed in zit. Wel is het meer dan tot nog toe wenselijk om de activiteiten te richten op minder goed onderzochte gebieden.

Graag wil ik alle medewerkers bedanken voor de moeite die ze zich hebben getroost, speciaal als aanvullend commentaar werd gevraagd bij 'vraagtekenvondsten'.

Ik hoop dat het komend seizoen - met Otto Zijlstra als coördinator FLORON - even vruchtbaar als dit jaar zal blijken.

Excursieverslagen 1991

O.G. Zijlstra

DEN HAM, 19 april; 13 deelnemers.

Onder een stralende lentezon werden 's morgens 2 kilometerblokken geïnventariseerd rond Kasteel Eerde, een afwisselend landschap van bos, grasland, akkers en houtwallen, waar de Regge doorheen snijdt.

De door ons verwachte voorjaarsbossoorten als Bosanemoon (*Anemone nemorosa*) en Witte klaverzuring (*Oxalis acetosella*) werden slechts in kleine aantallen aangetroffen. Een gevolg van verdroging?

Hier en daar werd langs bospaden Valse salie (*Teucrium scorodonia*) en op een plek Bosdroogbloem (*Gnaphalium sylvaticum*) gezien. In een wegberm Muursla (*Mycelis muralis*) en Hemelsleutel (*Sedum telephium*). Langs de Regge onder andere de oeverplanten Poelruit (*Thalictrum flavum*) en Stijf barbarakruid (*Barbarea stricta*).

Ten zuiden van het eerder onderzochte gebied vonden we 's middags op schrale grond langs de Regge nog onder meer Kaal breukkruid (*Herniaria glabra*), Hondsviooltje (*Viola canina*) en Schraallandpaardebloem (*Taraxacum celticum* s.l.; microspecies *T. gelertii*), voordat hevige sneeuwval (!) een einde maakte aan de excursie.

FLERINGEN, 25 mei; 13 deelnemers.

Een van de doelen van deze excursie was het terugvinden van een populatie van Klimopwaterranonkel (*Ranunculus hederaceus*), oost van Herinckhave bij Fleringen. Dit lukte moeiteloos: in kwelslootjes aan de Grobbenhoeksweg was ze massaal aanwezig. Noordoost Twente is een van de weinige streken in ons land waar de soort nog aan te treffen is. Klimopwaterranonkel is gebonden aan een bepaalde kwelsituatie en is niet bestand tegen het droogvallen van haar groeiplaats. Ook verdwijnt ze wanneer de groeiplaats dichtgroeit. Een echt zorgkindje.

Het bos rond Herinckhave bleek niet bijster interessant. Adderwortel (*Polygonum bistorta*) was hier de leukste vondst. Op de grachtmuur werd naast Gewone eikvaren (*Polypodium vulgare*) en Smalle stekelvaren (*Dryopteris carthusiana*) een ons onbekend varentje aangetroffen¹.

¹ Zie [Nieuwsbrief FLORON-FWT 7](#), Cultivar(en)

Omdat er nog geen sporen aanwezig waren, kon ze niet gedetermineerd worden. Komende nazomer zal bekeken worden of er fertiele veren gevormd zijn.

's Middags vonden we langs het Kanaal Almelo-Nordhorn ten zuiden van Albergen nog enkele bijzonderheden: Kale vrouwenmantel (*Alchemilla glabra*) en *Vaccinium x intermedium*, de bastaard van de Blauwe bosbes (*Vaccinium myrtillus*) en Rode bosbes (*V. vitis-idaea*), (overigens zonder de stamouders!). Smal beemdgras (*Poa angustifolia*) en Veldbeemdgras (*P. pratensis*) groeiden hier en daar in elkaars nabijheid, de eerste steeds op het hogere, drogere deel van het talud. De verschillen konden zo eens goed bekeken worden.

NIJVERDAL, 8 juni; 18 deelnemers.

Een recordaantal mensen nam deel aan deze excursie, die voerde naar verschillende terreinen langs de Regge, noord van Hellendoorn.

De Regge-oeveren bleken hier sterk verruigd. Wel de moeite waard was een elzenbroekbosje met een grote verscheidenheid aan zeggen: Zompzegge (*Carex curta*), Wijdaarzegge (*C. remota*), Elzenzegge (*C. elongata*), Scherpe zegge (*C. acuta*), Blaaszegge (*C. vesicaria*) en Hoge cyperzegge (*C. pseudocyperus*). Een flinke groeiplaats van de Grote boterbloem (*Ranunculus lingua*) werd teruggevonden aan de rand van het bosje.

In de graslandjes ernaast vonden we vrij veel Kamgras (*Cynosurus cristatus*). Ook de Grote pimpernel (*Sanguisorba officinalis*), die langs de Regge nog regelmatig wordt aangetroffen, werd gezien, evenals de in onze streek zeldzaam geworden Zeegroene muur (*Stellaria palustris*). De mooiste vondst van de dag betrof echter Puntig fonteinkruid (*Potamogeton mucronatus*), in een slotje. Deze soort was nog niet eerder door de werkgroep aangetroffen.

GRAMSBERGEN, 22 juni; 8 deelnemers.

Deze trip naar het noorden van ons FLORON-district leverde leuke vondsten op; zo ontdekten we pal voor de grens met Duitsland aan de Vecht een aardige Kamgrasweide met veel Kamgras en op de nattere plekken Beekpunge (*Veronica becabunga*) en Waterkruiskruid (*Senecio aquaticus*). In een poeltje zagen we Waterscheerling (*Cicuta virosa*) en een Sterrekroossoort (*Callitriche spec.*), waar nog op gestudeerd wordt².

West van De Haandrik vonden we later op de dag aan de noordoever van de Vecht vrij veel Kweekdravik (*Bromus inermis*) en Groot warkruid (*Cuscuta europaea*), woekerend op Grote brandnetel (*Urtica dioica*). Hoewel het grootste deel van het traject dat we onderzochten, vrij sterk verruigd was, bleek een klein gedeelte de moeite waard. Hier troffen we een niet meer alledaagse combinatie aan: Knolboterbloem (*Ranunculus bulbosus*), Geel walstro (*Galium verum*), Steenanjer (*Dianthus deltoides*) en Kattedoorn (*Ononis repens subsp. spinosa*). Als afsluiting van de excursie bezochten we de molenbelt van Ane, waar we verrast werden door een massavegetatie van de echte 'molenbeltplant' Grijskruid (*Berteroa incana*) en Gevlekte scheerling (*Conium maculatum*).

² Zie [Nieuwsbrief FLORON-FWT 7](#).

MILLINGEN, 24 augustus; 6 deelnemers.

Het doel van onze al bijna traditionele nazomer-excursie in het rivierengebied was dit jaar de Millingerwaard, bij floristen bekend om haar rijkdom aan fluvia-tiele soorten. En teleurgesteld werden we niet! Een selectie van wat we aantrof-fen:

- in een vochtige ruigte Rivierkruiskruid (*Senecio fluviatilis*), Knolribzaad (*Chaerophyllum bulbosum*) en Gevlekte dovenetel (*Lamium maculatum*).- tussen basaltstenen Stijve steenraket (*Erysimum hieracifolium*), Hondstarwegras (*Ely-mus caninus*), Spaanse zuring (*Rumex scutatus*) en Vederesdoorn (*Acer negundo*). Laatstgenoemde is een van oorsprong Noord-Amerikaanse soort, die waarschijnlijk ons land is binnengedrongen vanuit Duitsland, waar ze ingebur-gerd is in rivierbegeleidende bossen. Enkele jaren geleden is ze voor het eerst in ons land aangetroffen op kribben langs de IJssel (Gorteria 16:126). Wij kwamen haar later in het seizoen ook nog westelijker aan de Waal tegen, bij Ewijk. Steeds betrof het alleenstaande struikjes van ca. 2 meter hoog.
- op strandjes Klein liefdegras (*Eragrostis minor*), de adventieve Wonderboom (*Ricinus communis*), een exemplaar Postelein (*Portulaca oleracea*), en overal de onvermijdelijke Liggende ganzevoet (*Chenopodium pumilio*).
- in droog grasland Vijfdelig kaasjeskruid (*Malva alcea*), Zacht vetkruid (*Sedum sexangulare*) en plaatselijk veel Handjesgras (*Cynodon dactylon*).
- verder konden we alle vijf inheemse Amarant-soorten noteren en vonden we een Kleine kaardebol (*Dipsacus pilosus*); deze lijkt zich recentelijk uit te breiden.

DE LUTTE, 7 september; 8 deelnemers.

Bermen langs nieuwe wegen leveren floristisch gezien vaak verrassende dingen op. Zo heeft bijvoorbeeld de aanleg van de A-1 er bij ons voor gezorgd dat zeld-zaamheden als Kleverige ogentroost (*Parentucellia viscosa*), Bleekgele droog-bloem (*Gnaphalium luteo-album*), Akkerandoorn (*Stachys arvensis*), Stijve moe-rasweegbree (*Echinodorus ranunculoides*) en Zittende zannichellia (*Zannichellia palustris* subsp. *palustris*) hier een (tijdelijke) groeiplaats vonden. De laatste 3 jaren was vooral het traject Borne-Hengelo goed onderzocht. Inmiddels is de aanleg van de A-1 gevorderd tot de Duitse grens, en het leek daarom nuttig de bermen bij De Lutte eens aan een onderzoek te onderwerpen.

De resultaten bleven enigszins achter bij de verwachtingen: de bermen waren ei-genlijk nog te 'vers' en door de droogte in augustus was er niet veel groen meer. Veel werd echter vergoed door de vondst van 3 exemplaren Amsinckia (*Amsin-ckia menziesii*), die door ons nooit eerder in Twente was aangetroffen. (Zie ook 'Bijzonder vondsten 1991' in dit nummer).

Andere aardige soorten die we langs de weg vonden: Akkerereprijs (*Veronica agrestis*), Kleine varkenskers (*Coronopus didymus*), Valse kamille (*Anthemis ar-vensis*) en Bezemkruiskruid (*Senecio inaequidens*).

Terug bij het vertrekpunt ontdekten we op een grindhoop nog Witte amarant (*Amaranthus albus*), Papegaaiekruid (*Amaranthus retroflexus*) en Kleine leeu-webek (*Chaenorhinum minus*).

Bijzondere vondsten 1991

J.W. Bielen, P.F. Stolwijk & O.G. Zijlstra

- Slanke vrouwenmantel (*Alchemilla gracilis*): Haagsche Bosch, gem. Enschede (29.51). Rode Lijst. EERSTE VONDST FWT.
Deze soort is in Nederland voor het eerst gevonden bij Oldenzaal in 1904 (Atlas). Zij komt normaal aan bermen en slootkanten voor. De standplaats van de nieuwe vondst is afwijkend, namelijk op een beschaduwde plek aan een bospad.
- Amsinckia (*Amsinckia menziesii*): Nijverdal (28.33); De Lutte, aan viaduct nieuwe snelweg (29.42). EERSTE VONDST FWT, mogelijk eerste vondsten in Twente.
Deze Ruwbladige, die oorspronkelijk uit Noord-Amerika stamt, is sinds enige tientallen jaren op sommige plaatsen in Nederland ingeburgerd, en lijkt zich nu uit te breiden.
- Fijne kervel (*Anthriscus caucalis*): Vriezenveen, ruderaal terrein (28.25). EERSTE VONDST in Twente na 1950 (Atlas).
De opgave van deze soort, die voornamelijk in de duinen voorkomt, is van 1990; maar pas dit jaar kon de juistheid van de determinatie aangetoond worden aan de hand van herbariummateriaal. De vindster kent de vindplaats al een jaar of tien.
- Grote leeuweklauw (*Aphanes arvensis*): bij Weerselo, in grasland op leem (28.38). Rode Lijst. EERSTE BEVESTIGDE VONDST IN TWENTE.
De Kleine leeuweklauw (*Aphanes inexpectata*), die in Twente niet zeldzaam is, werd vroeger niet van deze onderscheiden, zodat oudere opgaven voor Twente van de Grote leeuweklauw meestal (of altijd) betrekking hadden op de Kleine leeuweklauw (Atlas).
- Draadzegge (*Carex lasiocarpa*): Herikervlier, aan watergang (34.13).
Teruggevonden op dezelfde plaats waar de soort al van 1984 bekend was. Zij kwam vroeger op meer plaatsen in Twente voor (Atlas).
- Esdoornganzevoet (*Chenopodium hybridum*): Enschede (34.18). Rode Lijst. NIEUW VOOR TWENTE.
Op het terrein in de binnenstad van Enschede, waar deze soort is gevonden, stonden ook Bilzekruid (*Hyoscyamus niger*), Alsemambrosia (*Ambrosia artemisiifolia*), Bonte wikke (*Vicia villosa*). Het terrein wordt nu bebouwd.
- Wilde cichorei (*Cichorium intybus*): Enschede, havengebied (34.17). NIEUW VOOR TWENTE, adventief.
Eerdere meldingen van deze soort, die in het rivierengebied thuis hoort, hadden steeds betrekking op verwilderde Andijvie (*Cichorium endivia*).

- Ruige anjer (*Dianthus armeria*): bij Goor, aan het Twentekanaal (34.14). Rode Lijst.
Deze soort was voor Twente tot nu toe alleen bekend van de zijtak Twentekanaal ter hoogte van Bornerbroek.
- Slanke waterbies (*Eleocharis palustris* subsp. *uniglumis*): aan het Grasbroek, bij Bornerbroek (28.55). EERSTE VONDST FWT.
Het kaartje in de Atlas van de Nederlandse Flora geeft de gezamenlijke verspreiding van de beide ondersoorten van de Gewone waterbies (*Eleocharis palustris* s.l.) weer. Daardoor weten we niet of de Slanke waterbies uit Twente al bekend was.
- Bermooievaarsbek (*Geranium pyrenaicum*): bij Hengelo (34.17). Tweede vondst in Twente.
Zie Nieuwsbrief 5 voor de eerste vondst.
- Bilzekruid (*Hyoscyamus niger*): Enschede (34.18). Rode Lijst. Tweede vondst FWT.
Zie onder Esdoornganzevoet.
- Canadees hertshooi (*Hypericum canadense*): Harbrinkhoek (28.36). Rode Lijst.
Nog steeds aanwezig op de bekende vindplaats.
- Stekelzaad (*Lappula squarrosa*): Vliegbasis Twente (28.58). Tweede vondst FWT.
Een adventief, die vooral in de duinen voorkomt.
- Boslathyrus (*Lathyrus sylvestris*)
Bij Hengelo (28.56). Rode Lijst.
Hier ook Welriekende agrimonie (*Agrimonia procera*). De vindplaats is al langer bekend bij de KNNV Hengelo.
- Gestreepte leeuwebek (*Linaria repens*): Nijverdal (28.32). Derde vindplaats Twente.
- Kattedoorn (*Ononis repens* subsp. *spinosa*): Aan de Vecht bij De Haandrik (22.25); aan de Regge (28.12); aan de Dinkel bij Losser (35.12).
Totaal zijn ons nu weer 4 plekken bekend van deze sterk achteruitgegangene soort.
- Ruige weegbree (*Plantago media*): bij Hengelo (34.17).
Van dit atlasblok al bekend (Atlas), maar eerste vondst FWT. Enige recente vindplaats in Twente.
- Spits fonteinkruid (*Potamogeton acutifolius*): bij Hengelo, in een geschoonde sloot. (34.17).
De tweede recente vindplaats in Twente.

- Plat fonteinkruid (*Potamogeton compressus*): bij De Krim (22.25 en 22.24).
In dit gebied nieuw; vroeger in Noord-Twente aangetroffen (Atlas).
- Puntig fonteinkruid (*Potamogeton mucronatus*): bij Hellendoorn (28.22).
NIEUW VOOR DE FWT.
Slootje bij de Regge. Er is slechts één andere vondst uit Twente bekend (Atlas).
- Liggende ganzerik (*Potentilla supina*): bij Goor, terrein aan het Twentekanaal (34.14). EERSTE VONDST IN TWENTE.
De soort komt voor aan de oevers van de grote rivieren, op slikkige, 's winters overstroomde plaatsen. Elders adventief.
- Fijne waterranonkel (*Ranunculus aquatilis*): Saasveld, vijver pastorietaan (28.47), bij Bornerbroek, slootje (28.55). Mogelijk eerste vondsten in Twente.
De Atlas geeft een gecombineerd kaartje van deze soort en de in Twente tamelijk algemene Grote waterranonkel (*Ranunculus peltatus*).
- Oostenrijkse kers (*Rorippa austriaca*): bij Hengelo (34.17). Derde vondst in Twente.
- Oostenrijkse kers x Akkerkers (*Rorippa x armoracioides*): bij Hengelo (34.17). Tweede vondst van deze bastaard.
Op deze vindplaats zijn beide oudersoorten in de directe omgeving te vinden.
- Klein kruiskruid var. hybernica (*Senecio vulgaris* var. *hybernica*): Enschede (34.18).
De straalbloemvorm van Klein kruiskruid.
- Spiesraket (*Sisymbrium loeselii*): bij Hengelo, aan Twentekanaal (34.17). Derde vondst in Twente.
In Hengelo evenals in het havengebied van Enschede is de soort volledig ingeburgerd.
- Oosterse raket (*Sisymbrium orientale*): bij Hengelo, aan Twentekanaal (34.17).
Ook deze raket is hier, net als in Enschede, in het havengebied ingeburgerd.
- Moerasmelkdistel (*Sonchus palustris*): Grasbroek, bij Bornerbroek (28.55).
Ruigte aan een zandplas. De soort rukt vanaf de Gelderse IJssel op via het Twentekanaal (Lochem, Markelo). Zie Gorteria 17:6, pp.138-148.

- Zilte schijnspurrie (*Spergularia salina*): Delden (28.56). Tweede vondst in Twente.
Een soort van de kust die behoort tot de planten ('bermhlofyten') die zich in de laatste tijd in het binnenland hebben gevestigd aan gepekelde wegen, net als Hertshoornweegbree (*Plantago coronopus*), Engels gras (*Armeria maritima*), Deens lepelblad (*Cochlearia danica*) en Stomp kweldergras (*Puccinellia distans subsp. distans*).
- Wilde tijm (*Thymus serpyllum*): bij Nijverdal (28.42 en 28.32). Rode Lijst.
Aan bospad. De FWT kent deze soort van een bospad in de Borkeld en aan de Vecht.
- Blauwe x Rode bosbes (*Vaccinium x intermedium*): bij Albergen, berm Kanaal Almelo-Nordhorn (28.36). EERSTE VONDST FWT.
Zie elders in deze Nieuwsbrief.
- Vreemde ereprijs (*Veronica peregrina*): bij Nijverdal (28.22). Tweede vondst in Twente.

Met hartelijke dank aan Wout Holverda (Rijksherbarium, Leiden) voor de door hem verrichte determinaties.

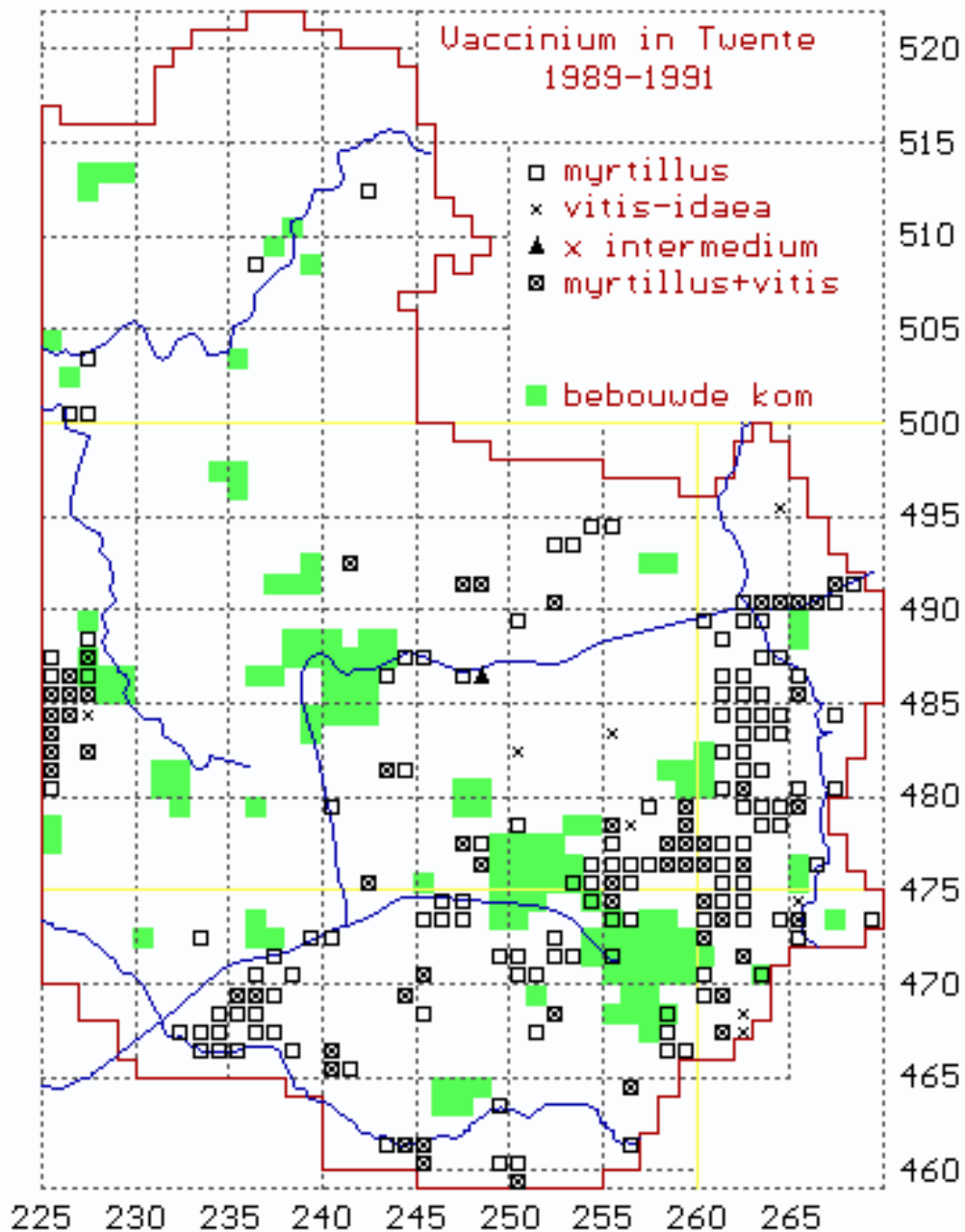
Uit het AA-project

De verspreiding van bosbessen (*Vaccinium*) in Twente

O.G. Zijlstra

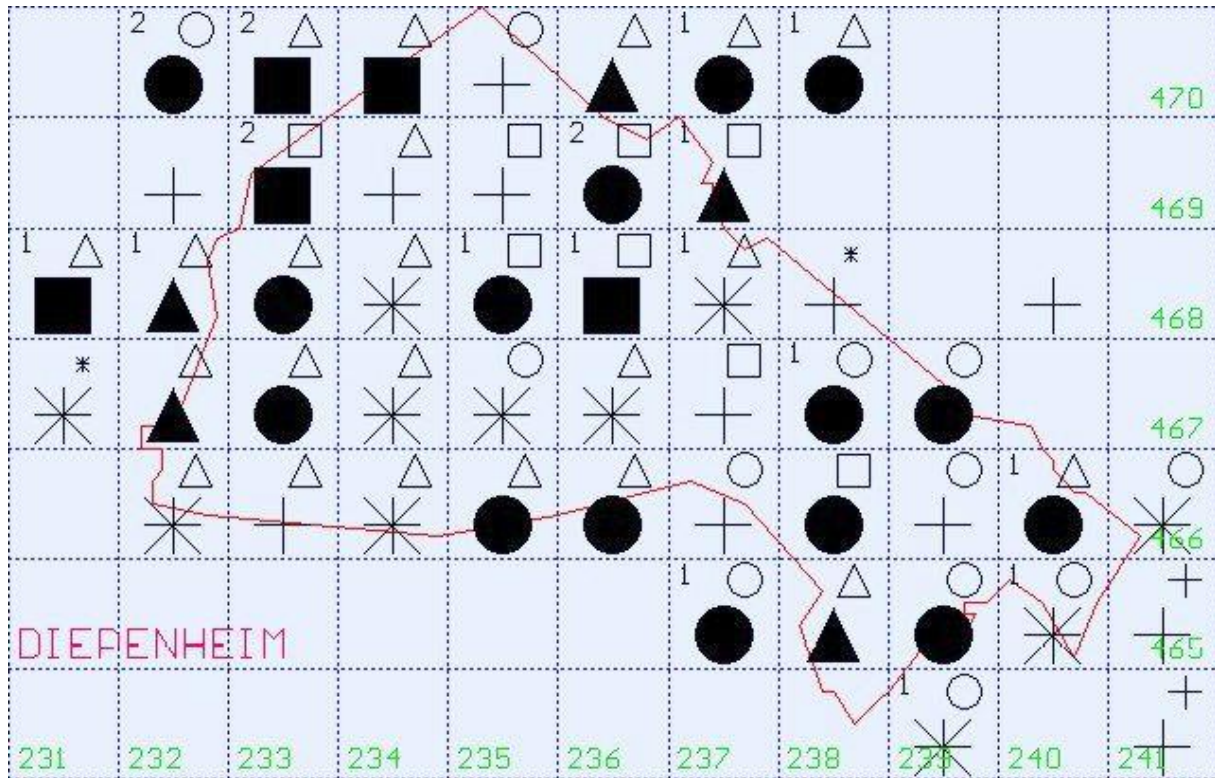
Na drie jaar inventariseren voor FLORON blijkt het Attractieve Aandachtssoortenproject bij ons goed uit de verf gekomen te zijn. We zijn in Twente ook wel bevoorrecht: maar liefst 98 van de 105 AA-soorten zijn recent in ons district aangekomen. In goed onderzochte km-blokken worden bij ons gemiddeld zo'n 22 AA-soorten gevonden. Het hoogste aantal in één km-blok bedraagt tot nu toe 39. Voor de twee Bosbessoorten van de AA-lijst en hun bastaard geven we hier de verspreiding weer, gebaseerd op eigen waarnemingen uit de periode 1989 t/m 1991. Zowel de Blauwe bosbes (*Vaccinium myrtillus*) als de Rode bosbes (*Vaccinium vitis-idaea*) zijn bij ons niet zeldzaam. De Rode bosbes is over het geheel genomen een stuk minder algemeen dan de Blauwe bosbes, maar dit is, voor zover bekend, altijd zo geweest (Atlas). Beide soorten zijn bij ons te vinden in bossen en houtwallen op min of meer zure, arme zandgrond. De bastaard van beide soorten, ook wel aangeduid als 'Bastaardbosbes' (*Vaccinium x intermedium*) werd tijdens de FLORON-FWT-excursie van 25 mei 1991 aangetroffen aan het Kanaal Almelo-Nordhorn, ten zuiden van Albergen. Op het noord-talud vonden we enkele vegetatieve exemplaren, zonder de stamouders overigens!

Deze hybride, die verspreid over Friesland, Overijssel en Gelderland in ongeveer 20 km-blokken is aangetroffen, was in Twente slechts bekend van één vondst bij Ootmarsum. Ze houdt in een groot aantal kenmerken het midden tussen haar stamouders, maar lijkt in habitus en blad het meest op de Blauwe bosbes. De beste tijd om haar te gaan zoeken is de winter: in tegenstelling tot de Blauwe bosbes behoudt ze de meeste bladeren. Een ander bruikbaar kenmerk is de bladkarteling (loep!). Bij de 'Bastaardbosbes' telt elke bladhelft 14-17 tandjes, bij de Blauwe bosbes 22-26. Mensen met "Fingerspitzengefühl", die beurtelings van beide de bladdikte bevoelen, zullen merken dat de bladeren van de bastaard veel dikker zijn (meer dan twee maal zo dik).

Uit het AA-project
Gemeente Diepenheim 1989-1991

P.F. Stolwijk

Aantallen per kilometerblok

- Rode Lijst: linksboven getal 1 . 9 soorten
- Aandachtssoorten: rechtsboven, kleine symbolen
 - + 1 t/m 4 soorten ★ 5 t/m 9 soorten
 - 10 t/m 19 soorten △ 20 t/m 29 soorten
 - 30 en meer soorten
- Algemeen project: onder, grote symbolen
 - + 1 t/m 49 soorten ★ 50 t/m 99 soorten
 - 100 t/m 149 soorten ▲ 150 t/m 199 soorten
 - 200 en meer soorten

Zoals het kaartje duidelijk laat zien, heeft gericht zoeken naar Aandachtssoorten tot een fraai resultaat geleid: maar liefst 5 kilometerblokken met 30 of meer Aandachtssoorten! In korte tijd is bijna de hele gemeente in kaart gebracht. De ontbrekende blokken in het zuidoosten zullen tijdens de excursie van 13 juni worden bezocht.

Nogmaals *Cyperus glomeratus*

P. Spee

"De enige aangetroffen plant is bovendien door ons meegenomen". Deze beken-
tenis staat in het artikel over *Cyperus glomeratus* in Nieuwsbrief 5. Wellicht dat
menig florist zoiets met gefronste wenkbrauwen leest. Hierdoor wordt immers
het voortbestaan of de vestiging van een bijzondere soort in gevaar gebracht.
Anders dan de lezer nu misschien verwacht, zal ik geen argumenten voor of te-
gen deze handelwijze van de FWT te berde brengen. Mijn kritiek betreft niet de
daad, maar enkel de mededeling. Deze is - gelukkig - beslist onjuist. Het meege-
nomen exemplaar is niet de enige aangetroffen *Cyperus glomeratus*. Dit is door
mij reeds ter plaatse, dus aan de Rijn, meegedeeld, maar kennelijk in de com-
motie na de vondst niet echt overgekomen. Niet ver van de uitgerukte plant
stond er nog een: een jong, niet-bloeiend exemplaar.

Excursieprogramma FWT 1992

<u>datum</u>	<u>bestemming</u>	<u>verzamelen</u>
9 mei	Vasse	kerk; 9.00 uur; (Jacques Bielen).
23 mei	Hertme	kerk; 9.00 uur; (Pieter Stolwijk).
13 juni	Diepenheim	parkeerplaats watermolen Den Haller; 9.00 uur; (Otto Zijlstra).
4 juli	kan. Almelo-Nordhorn	Albergen, kerk; 9.00 uur; (Otto Zijlstra).
29 augustus	Rijn	Natuurmuseum Enschede, 8.00 (!) uur; (Pieter Stol- wijk).
12 september	Vriezenveen	station, 9.34 uur; (Otto Zijlstra).

Inlichtingen bij de excursieleiders: Otto Zijlstra: 053-331589; Pieter Stolwijk:
053-355451; Jacques Bielen: 05410-14891.

De excursies vormen een goede gelegenheid om kennis uit te wisselen. Alle seri-
eus geïnteresseerden zijn dan ook van harte welkom.

In het volgende nummer

- Gele kruisbloemigen
 - Foute determinaties
-